

INNAN MAN ÄR FRAMME ÄR DET NÄSTAN ÖVER - kongressrapport, del 3

Jag skulle sitta i panel klockan elva på förmiddagen. Klockan elva på förmiddagen! Om 2001 - A Space Odyssey, som fyller 50 i år. Fyller 2001 verkligen 50 klockan elva på förmiddagen? Det vågrar jag tro.

Hotellfrukostar av ursprungligen brittiskt, senare kontinentalt och numera uppenbarligen även svenskt snitt är ibland inte bara en god idé utan fullständigt nödvändiga. I synnerhet när man efter en natts kongressfestande ska sitta i panel klockan elva på förmiddagen. Jag åt ett väldigt lass bacon och drack tre eller fyra glas äppeljuice till. Sedan tog jag rostat bröd och te. Därefter filmjolk med müsli.

Fast jag vet själv hur det är med programläggning på kongresser. Det är ett mödosamt pusslande med tider och deltagare, och vid flera programspår anpassning mellan programpunkterna, så att sådana som är relativt ämnesnära varandra inte kolliderar. Med andra ord, det är inget att snacka om på den punkten. Är panelen klockan elva infinner man sig klockan elva, nattliga room partyn eller ej.

Och trots att de besynnerliga svenska alkohollagarna fäller krokben för en.

För jag vill ha en öl till hands när jag sitter i panel. Jag sitter aldrig i panel utan en öl till hands. Jag har setts springande genom kongresslokaler för att hinna köpa en öl att ha till hands och samtidigt komma i tid till panelen som redan har börjat. Det kanske låter omöjligt, men ännu omöjligare är det att sitta i panel utan att ha en öl till hands. Om det där börjar låta som ett mantra nu så stämmer det. Det belliska, fanniska mantrat. Öl till hands i panel. Öl till hands i panel. Öl till hands i panel.

Dieselvekstadens restaurangbar öppnade prick elva, fick jag veta när jag var där och försökte beställa en öl tjugo i, så när panelen började stod jag i baren och beställde min öl. Precis när jag hade gjort det fick jag veta att jag inte kunde ta den med mig upp i en programsal. Den måste drickas i baren. Med andra ord, ingen öl, eftersom kongressens egen bar på övervåningen vid närmare granskning inte hade öppnat ännu.

Så det blev vatten. Vatten klockan elva på förmiddagen i panel. Det där karaffvattnet de har stående på bordet på scenen. Nåväl, allt ska hända en första gång. Och en sista.

Det här var sista.

Fast panelen tror jag blev lyckad, även om det är publiken som ska bedöma den saken. Äsch, vilket skitprat. Det är klart jag vet att panelen blev lyckad. För det första är det extremt svårt att få till en särskilt ordknapp panel om både jag och Lally sitter i den. För det andra satt åtminstone tre - kanske fyra, jag vet inte hur det är med Alf på den fronten - cineaster i panelen, eftersom även Wolf var med. Och oavsett om Alf är cineast eller ej, var det han sa om 2001 insiktsfullt. Vi rörde oss från mer eller mindre dråpliga och förhoppningsvis oväntade anekdoter om inspelningen över ett tillräckligt brett spektrum för att även inkludera betydligt seriösare utläggningar om filmens tema och berättarstruktur.

Men vatten. Jag rusade omedelbart ned till baren efteråt.

Under första heldagen på en kongress inträder stiltje mitt på dagen. Klockan tolv går alla de som inte sitter och kurar i någon programsal och äter lunch. Kristin och Erik frågade om jag ville gå med och äta lunch. En stund senare frågade Jerry och Jörgen om jag ville gå med och äta lunch. Jag ville inte gå

med och äta lunch. Jag hade ätit hotellfrukosten bara ett par timmar tidigare. Den behövdes inför panelen, den förstörde lunchen.

Susan hittade mig i stiltjen. Jag stod utanför ingången och rökte och hon kom ut och höll mig sällskap. Vi pratade om Lars-Olov och om allt de hittat nu när de rensar ur hans lägenhet. Mängderna är ofantliga. Närmast osannolika. Lars-Olov sparade allt som hade något med fandom att göra. Precis allt. Källarförrådet hade de inte ens vågat kika in i ännu och sedan återstår ju huset på Gotland. Susan vågade knappt tänka tanken. Jag förstod henne när hon frankt konstaterade att allt det där inte går att spara. Det är omöjligt. Ingen av släktingarna har plats för all sådan fannisk bråte hemma. De började med att kasta de tre ton gamla mötesprotokoll som Lars-Olov skrivit under sin ofattbart långa bana i fandom. Fast kongressbrickor och knappar hade de sparat och jag hoppas att flertalet kongressdeltagare såg den minnestavla över Lars-Olov, bestående av sådana som Susan iordningställt på översta våningsplanet. Mest gripande fann jag hans medlemskort i den i det begynnande sextioalet verksamma sf-klubben Om, signerat av Ramon Wåhlin. Jag tog en närbild på det. Det svindlade.

Sedan hände något jag inte riktigt förstod och kan ha missuppfattat, men så här gick det som jag uppfattade det till i alla fall. När Susan och jag gick in i lokalerna igen, stötte vi ihop med Tomas. Han frågade Susan om hon kunde sitta i minnespanelen om Lars-Olov följande dag. Eller så frågade han kanske bara om det fortfarande kändes ok att göra det. Jag är inte säker. Jag hör ju lite dåligt och missar några ord här och där ibland. Fast jag behöver inte höra så bra för att svara med stor emfas. Jag visste inte ens att det skulle vara en minnespanel om Lars-Olov, men innan Susan, som jag tyckte såg något tveksam ut, hunnit svara sa jag:

"Klart Susan sitter i panelen. Det är inget snack om den saken." Susan var den enda av Lars-Olovs släktingar som var på plats på kongressen. Jag tyckte att hon fortfarande såg något tvekan ut, så jag sa: "Ta det lugnt, Susan. Jag sitter också i panelen. Vi fixar det här."

"Kan du också sitta med i panelen?" frågade Tomas. "Ni råkar inte i luven på varandra då?"

Då fnittrade jag och Susan åt blotta tanken på att vi skulle råka i luven på varandra när vi pratar om Lars-Olov (!) - eller annars heller, för den delen, annat än i något enstaka undantagsfall, kanske - och nu var det klart. Susan och jag skulle sitta i panelen. Överraskningen uteblev fullständigt när det visade sig att Susan var panelens största tillgång, men det upptäckte inte publiken förrän följande dag. Klockan tolv. I alla fall en timme senare än klockan elva. Alltid något.

Fast nu var det fortfarande lördag. Min första anhalt var intervjun Håkan ville göra med mig för Fandompodden, min andra var hedersgästintervjun jag skulle göra med Ian, min tredje var Hannas (Svenssonupplagan) och min NoFF-auktion. Så nu stod jag inför flera timmars umgänge utan att behöva tänka på någonting och äntligen började fans strömma till igen, ut från mörka programsalsgrottor och tillbaka från lunchrestauranger. Jag hamnade runt ett av soffborden på uteserveringen tillsammans med Kristin, Erik och Tony. Det var här Erik berättade sin enastående anekdot om midsommarfirandet på båten, med båtägarens rytmiskt återkommande replik på de övrigas allt mer panikslagna frågor när de nattetid skulle ta sig tillbaka in till Stockholm från skärgården:

"Men jag har ju slitit bort all *elen*!"

Den anekdoten går inte att göra rättvisa i skrift. Man måste höra Erik berätta den. Han framför den som en sketch i ett humorprogram i TV, med obetalbara tonfall, olika beroende på vem av de inblandade han citerar. Jag berättar det här och nu bara för att ni ska ha i alla fall ett hum om varifrån den nya fanniska ursäkten kommer, den man tar till när man står där och inte kan göra något man lovat göra eller borde kunna göra eller helt enkelt ska göra. Man måste emellertid lära in det rätta, fanniska tonfallet, så be Erik demonstrera det för er vid tillfälle. Det kan hända att han säger att han inte kan göra det, eftersom han slitit bort all elen, men då är det just det ni ska lyssna till. Där har ni tonfallet.

Håkan dök upp någon timme tidigare för att göra sin intervju. Den första som skulle göras med mig under kongressen, båda för Fandompoddens räkning. Den andra skulle göras av Erik.

Och nu förflyttar vi oss momentant tillbaka till fredagkvällen, för det var då Erik frågade mig om han kunde göra en intervju med mig för Fandompodden. Jag blev något förvirrad, för Håkan hade frågat via Messenger på Facebook redan någon vecka före kongressen om han fick göra en intervju för Fandompodden med mig och nu undrade jag om det var samma intervju, om de skulle göra den tillsammans? Men så var det inte. De hade båda fått tanken på var sitt håll och när Håkan dök upp medan jag och Erik pratade om saken, ropade vi till oss honom och Håkan och Erik redogjorde för mig och för varandra om vilka infallsvinklar de tänkt sig och vilka ämnen de tänkt sig att ta upp. De visade sig vara nästan helt olika, så det var inga större problem att köra två intervjuer. I synnerhet som Håkan, som han sa med sådan självklar naturlighet att jag brast ut i gapskratt:

"Jag tänker alltså inte fokusera på kulturfenomenet Bellis, utan..."

Han hann inte längre innan mitt gapskratt klippte av repliken och jag småhoppande av förtjusning vidarebefordrade den till alla i närheten. Jag har kallats väldigt mycket i mina dagar. Oräkneligt mycket. Men det här var en milstolpe. Kulturfenomenet Bellis. Jag meddelade när jag hämtat andan att jag avser att tacka nej när Svenska Akademin hör av sig och frågar om jag vill bli ledamot, men att jag till nöds kan gå med på att vara kulturfanomen.

Nu är det momentana besöket i fredagkvällen över.

Håkan hade något slags väldigt avancerad portastudio med sig som inte var större än att den fick plats i en väska och vi slog oss ned vid ett bord och han gjorde intervjun. Jag vet inte hur sådana där fandompoddar fungerar och hur som helst har jag aldrig lyssnat på mig själv när jag varit inspelad i något sammanhang, inte ens när det varit i Sveriges Radio. Jag vet – på ett ungefär – vad jag sagt och behöver inte ödsla tid på att sitta och lyssna på det. Andra som vill får lyssna i stället. Sa jag något dumt var jag säkert full.

Lally dök upp när intervjun var över och snart även Ian (Salesupplagan) och en trevlig amerikansk fan bosatt i Malmö som jag aldrig träffat förut, Tracy. Så småningom även Ian och Cristina, med min Talisker Dark Storm. Och så Nicolas. Vid det här laget var kongressdagens fas två i full gång, eftersom fansen – som märks – nu alla börjat komma tillbaka från luncherna. Kongressen började på allvar leva upp igen, med det allt livligare umgänget inför fas tre, den kommande barkvällen och nattens room party.

Så småningom blev det dags för Ian och mig att slå oss ned på stora scenen. Nu ska jag berätta något. Det finns två personer som det är ett enastående nöje att intervjuas på scen: John-Henri och Ian.

John-Henri har jag intervjuat tre gånger. Och John-Henri talar, helt improviserat, i miniessayer på fem minuter som är så perfekt formulerade att de skulle kunna skrivas av och tryckas utan redigering och som nästan alltid mynnar ut i en överraskande, komisk slutknorr...

...det är samma sak med Ian, fast hans essäer är mycket längre, men inte mindre välformulerade och roliga. Och John-Henri och Ian skiljer sig åt på ytterligare en punkt: John-Henri är kontrollerad, framförallt i sitt kroppsspråk, medan Ian är de yviga gesternas man, som närmast spelar teater samtidigt som han pratar. Båda varianterna är förträffliga och fångar publiken, och det är förstås en fråga om personlig läggning. John-Henri är märkligt nog den till sättet mer brittiske av de båda, medan Ian för mig närmast framstår som grekisk. Men så har han också bott i Grekland. Det här var första gången jag intervjuade Ian och tiden var för kort, som den alltid är med sådana intervjuoffer. Så jag hoppas få tillfälle igen. Och jag kan lova en sak. Det blir i så fall en helt annan intervju, inte en upprepning av den här. Den här har vi kört nu. Vi improviserar, vi upprepar inte.

För övrigt köpte Ian var sin öl åt oss i restaurangbaren som vi tog med oss upp i programsalen. Revansch för klockan elva på förmiddagen.

Efter intervjun gick Ian, Cristina och jag åt middag, på en häpnadsväckande bra restaurang som jag inte minns vad den hette. Det var där fotot på Ian med hummerklonäsa togs. Dem av er som inte sett det på min Facebook hittar det tack vare Tomas länkar på kongressidan där ni läser den här rapporten.

Låt mig säga några ord om Ian. Vi träffades av en ren händelse för första gången när vi båda stod ute och rökte på påskkongressen 2008. Och ibland, vid sällsynta tillfällen, är det ju så att pusselbitarna faller på plats i utgångsläge. Allt stämmer. Man kommer helt enkelt bra överens och har roligt i varandras sällskap. Ian bjöd där och då, på stående fot, in mig till sin egen kongress NewCon i Northampton i oktober samma år. Jag åkte förstås dit och deltog. Vi turades om att varje kväll i hotellbaren köpa en flaska rödvin, en ny sort varje gång, och satt vid ett bord och provade det nya vinet och pratade och lärde känna varandra mer på riktigt. Fast jag ska tala om något som kan antyda varför Ian och jag fann varandra redan första gången vi träffades, även om det är en obetydlig anekdot i sig. Under NewCons kongressmiddag kom vi under samtalets gång på något sätt in på Island. Ian hade hört att det bara finns ett enda träd på Island. Om det var sant eller inte visste ingen av oss, men han hade hört det. Och vi slogs i samma sekund gapskrattande av samma tanke: Vi åker dit och sågar ned det!

När jag och Hanna (Svenssonupplagan) körde NoFF-auktionen, med utdelning av böckerna till köparna av Sandra och skrivhjälp och pengainsamling av Johan (Anglemarkupplagan), slogs hela salen med förstummad häpnad av Fia. Hon bjöd ... ska vi kalla det över förväntan? Om någon uppfattat sig och godhjärtat ropat att hen bjöd fem kronor för en sliten gammal pocketbok av typ Ron Goulart drämde Fia till med hundra. Fast ofta behövde ingen annan ropa något. Fia drämde till med utgångsbud som slog knockout på alla andra i salen. Jag har aldrig sett något liknande. Hanna och jag showar lite när vi auktionerar, men den här gången stod Fia för minst halva föreställningen. Och en bra bit stod även Rinna Saramäki, den finska NoFF-vinnaren för. Det blev en lyckad auktion som drog in massor med pengar från generösa kongressdeltagare som hette Fia nästan allihop. NoFF vill här offentligt framföra ett lika förundrat som djupt känt tack!

På lördagkvällen stängde kongressbaren redan klockan elva, men nu hade Qualityhotellbaren öppet. På vägen dit blev Hanna (Hakkarainenupplagan) plötsligt, för första gången efter ett års uppehåll, sugen på en cigarett och bad mig om en. Som vi gick där och rökte började hon berätta om sin "pilgrimsfärd" (det är mitt ord, inte Hannas). Hon ska till den plats i USA där hon växte upp och där hon inte varit sedan dess. På den platsen finns en klippudde som sträcker sig långt ut i havet. På den klippudden växer ett enda träd. Hanna visade mig ett foto på sin mobil. Ian och jag har inte varit där och sågat ned trädet, så vid det ska Hanna sätta sig och lyssna på Mr. Leonard Cohen. Jag tvärstannade. Platsen är väldigt vacker och den betydde mycket för henne under uppväxten. Hon ska sitta där och lyssna på Mr. Leonard Cohen. Det grep mig.

Och vi hade gått så långsamt när hon gripande berättat att vi kom sist till hotellbaren. Alla andra hade redan slagit sig ned med sina drinkar. Jag köpte två öl åt Hanna och två åt mig, eftersom baren skulle stänga inom överskådlig framtid. Vi skålade. För Mr. Leonard Cohen.

Jag satt och pratade med först Lally, sedan Tracy. Hon är cancerforskare. Cancer har som några av er vet varit ohyggligt närvarande i min tillvaro de senaste åren, inte minst när en av mina bästa vänner ända sedan tonåren, fanen och författaren Johan Frick, gick bort i cancer för snart tre år sedan. Tracy gav mig en för lekmannen tämligen ingående redogörelse för på vilket stadium cancerforskningen ligger just nu och vilka slags problem som måste lösas. Det hjälper att få veta mer, det blir något lättare att greppa. Varför det händer, och hur, och vad man kan göra. Och inte göra.

Baren stängde. Fia hämtade flaskor. Fansens strömmade till mitt hotellrum. Fia dök upp med flaskorna. Men vi hade bara två glas plus ett som någon knyckt med sig från baren. Jag, närmare bestämt. Så jag åkte ned till receptionen och talade om att nu har jag party på mitt rum och vi är ganska många så jag behöver ett försvarligt gäng pappmuggar. Nattportieren blinkade inte ens. Han bara gav mig en trave.

Jag körde rökruta ut genom fönstret, för det kändes så långt att åka ned och gå ut. Någon, jag minns inte vem, påpekade försynt att jag nu i stället höll på att falla ut och grep tag i min krage och drog in mig igen.

Och med det room partyt, som någon annan kan få säga något om för den händelse hen vill, eftersom det var mitt, slutade kongresslördagen någon gång under natten.

Forts. följer